

ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Мариана Георгиева Тодорова, БАН, Институт по философия и социология
(*научна длъжност, научна степен, име, фамилия, образователна/научна институция*)

за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по професионално
направление 3.5.

Обществени комуникации и информационни науки (докторска програма „Медии и
комуникации“-

Ефективни комуникации в онлайн средата)

с дисертационен труд на тема: „КРЕАТИВНИТЕ КОМУНИКАЦИИ И НОВИТЕ
МЕДИЙНИ

ФОРМАТИ В КОНТЕКСТА НА ЕКСТРАОРДИНАРНАТА ВИРТУАЛНОСТ”: Новото
медийно изкуство“

представен от Атанас Атанасов Лозанов, редовен докторант в катедра „Комуникация и
аудиовизуална продукция“ на Факултета по журналистика и масова комуникация

с научен ръководител: доц. д-р Симеон Игнатов Василев

I. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДОКТОРАНТА

ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ

Докторант Атанас Лозанов е завършил БП „Филмово и телевизионно изкуство в Нов български университет, МП „Продуцентство и креативна индустрия“ и е отчислен, редовен докторант с право на защита по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, докторска програма „Медии и комуникации“ – Ефективни комуникации в онлайн средата.

II. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации и научни приноси

Основно научните интереси на Атанас Лозанов се изразява в анализ върху явлениято „изчислително творчество“ или „ИИ изкуство“ в спектъра на въздействие и съдържание на новото медийно изкуство, проявите на изкуствения интелект, приноса на дигиталните по рождение, новите алгоритми на съзнанието за колаборация с техниката и умните машини.

По отношение на очертаните от кандидата теоретични амбиции за обосновка на: **актуалността на темата, тематичното поле, теоретичната потребност, мотивацията, обекта на изследване, основният научен проблем на изследването, задачите**, смятам че Атанас Лозанов се справил доста добре, удържайки смислово кохерентна и логически последователна структура на изложението.

Намирам, че водещата изследователска теза, така както авторът я дефинира: „...че новото медийно изкуство е спираловиден процес, който абсорбира и адаптира техниките и технологиите в своя полза и структурира многопластов пъзел от културни и социални наслоявания като жива и устойчива стратегия още в преданалоговата и аналоговата ери, която ползва арсенал от митове, утопични, но и реалистични перспективи в изграждането на своята идентичност и прекроява културното наследство, предпоставено е като хибрид между комуникационен канал, среда и изразни средства, за да предизвика еволюция на съзнанието и да подложи на съмнение конвенционалните форми и е флагман на дигиталното ново начало. Новото медийно изкуство е своеобразен тест за персоналната

ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ

релокализация и ориентация, лакмус за пригодността и способностите на индивидите от различни поколения за приспособяване към глобалната промяна, въпреки опитите за отлагане, регулации, етиктиране и други подобни първосигнални рестрикции.“ е успешно доказана и защитена от докторанта.

Удовлетворена съм, че докторантът е извел, следвайки препоръките от предварителното обсъждане, с по-голяма яснота работни дефиниции за: „екстраординарна виртуалност“, „тесен ИИ“, „генерален или общ ИИ“ и „супер ИИ“, „нови алгоритми на съзнание“, „нови съзнателни алгоритми“. Чрез това значително е подобрил качеството на втора глава и на дисертацията в цялост.

Първа глава е изключително информативна, богата на нюанси, очертаваща различните течения и стилове, водещи до новото медийно изкуство.

Трябва да отбележа, че докторантът е дообогатил частта с изводите и обобщенията доколкото те са личностната рефлексия на автора по темата, така както също бе посъветван в процедурата по вътрешна защита. Като принос бих открила извода: „...**Експерименталните творци постепенно се сближават с търговския сектор, бумът на консуматорското има функцията да превръща младото поколение артисти в пазарни лидери на масовата култура** ...“, в която се откроява доминацията на пазарната логика и хибридна роля на младите творци, които също са „предприемачи в творческите индустрии“.

Уместен е и коментарът за дефицитите в оригиналността на новото медийно изкуство. Бих доразвила по-детайлно тезата за „придобиването на нови алгоритми на съзнанието, релевантни на времената, а така също препоръчвам на автора да търси българския еквивалент на употребяваната лексика.

ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ

Докторантът е извършил солидна редакция на втора глава, като е взел под внимание критичния анализ на неговите рецензенти. Оптимистичният патос на тезите отново е налице, но те са поднесени доста по-обективно. Все пак, бих очертала и алтернативен поглед на тезата: „...ИИ в пълен мащаб има една отличителна характеристика: прави промяната обективно, деликатно и отстрани, вероятно защото заложената му великочовешката цел е да бъде отговорен да предостави алтернативи и механизми за подобряване и преосмисляне на натрупания цивилизационен опит, доколкото са насъщни сведенията за човешкото съвършенство и да реализира смесената трансхуманистична идентичност в перспектива за споделен, сигурен и солидарен начин на съществуване, така че „вчера, тук, сега и утре“ да не останат с обруганото от масите досега значение.“ Или поне, бих прецизирала, че тази теза е застъпена главно от технологичните абсолютисти или трансхуманисти.

Ключова за втора глава е тезата: „Пътят към изясняване на понятието „изчислително творчество“, което носи еквивалентно значение с „ИИ изкуство“ е изпълнен с полемика сред общностите на високите технологии, когнитивната психология, философията и изкуствата и е основание за продуктивен дебат в последните няколко десетилетия.“ Чрез нея докторантът ясно очертава флуидността на представата и дефинициите за „изчислително творчество или ИИ изкуство.

Докторантът много бързо е успял да отрази влиянието на новото поколение изкуствен интелект като големите езикови модели (продуктът на OpenAI и др.) и да опише мултимедийният театър, който е в състояние да интегрира ИИ в написването на сценарии, в допълване на актьорския състав и пр., както и да проследи трансформациите по отношение на киното, музиката и телевизията.

Бих лишила текста от по-емоционално пейоративни тези като: „И ако за младите хора „Ялта“ е днес само дискотека, то геноцидът връз интелекта е крайгълен камък“.

ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ

Намирам следното авторово твърдение, също като квинтесенция и принос на труда му: „Сложността на възприемането на ИИ изкуството е симбиоза в наподобяването на природната или емоционалната интелигентност, когнитивните индивидуални способности, заобикалящата среда, семейството, образованието, интересите, нуждите и социалния“.

Докторантът е изпълнил успешно препоръката да изясни разликата между „интелект“ и „интелигентност“.

Няма „емпатичен ИИ“. Все още няма „чувствителен“, „съпричастен“ изкуствен интелект. Ако някъде авторът е забелязал така да е отразено в текстове или възприятието на дигиталните родени да е такова, трябва да се ограничи като факт и възприятие. Да стане ясно, че това са медийни реконструкции или продукти на въображението.

Необходими са още доказателствени тези, защо дигиталните по рождение притежават посочените от автора качества: „Дигиталните по рождение са способни да излъчват лидери, които предоставят продуктови оценки и рецензии в платформите или създават ново медийно съдържание в уебстраници, блогове, бели книги, електронни книги, инфографики, графични изкуства, игри, видеоклипове и филми, като по този начин определят и пазарните реалности и трендове“.

При публикация на труда бих премахнала следното твърдение: „Разбира се, GPT принадлежат към поколението на “old school” семантични машини, далеч по-обещаващи са експериментите в Китай и Руската федерация, където ИИ се обучава не само в работа с данни, но и в мултимодална симулация на съзнанието, с оглед наподобяване и обясняване на присъщото за Човека асоциативно или абстрактно мислене, за директно и индиректно внедряване на послания и изпълнение на задачи.“, тъй като то не почива на доказана фактология.

По отношение на „мултимодален ИИ“, ChatGPT 4 е такъв, но ние още не работим с него, не сме го видели в действие. Знаем за него само от видео-представянето, но той ще има

ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ

характеристиките на езиков и визуален модел. Китай съобщи за „Wu dao“, но така и не показва публично нищо. Русия няма и намек в тази посока.

Въпреки отправените препоръки, намирам втора глава за изцяло преработена, подсилена с множество морално-философски тези и бележеща фундамента за бъдещи авторски текстове на докторанта.

Трета глава също е разширена с наличие на по-задълбочен анализ спрямо предишните варианти на работата. По отношение на етичните въпроси, засегнати от различен ъгъл във втора, трета глава и заключението, съм удовлетворена, че са развити малко по-подробно концепциите за трансхуманизма.

Заключение

В заключение, изразявам положителната си оценка за научно-изследователската дейност на Атанас Лозанов, и убедено препоръчвам на научното жури да му бъде присъдена научна и образователна степен „доктор“.

Доц. д-р Мариана Тодорова

05.09.2023 г.

София

Подпис:

ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ